2009 жылғы 1 тамыздағы жинақтаушы зейнетақы жүйесінің ағымдағы жағдайы

2009 жылғы 1 тамызда республикада 14 жинақтаушы зейнетақы қоры (бұдан әрі - қорлар) жұмыс істеді. Заңды тұлғаларға зейнетақы жарналарын тарту және зейнетақы төлемдерін жүзеге асыру бойынша қызметке лицензия шілде айында берілген жоқ.

Қорлардың зейнетақы активтерін инвестициялық басқаруға лицензия 14 заңды тұлғада бар, оның ішінде 10 қорда зейнетақы активтерін дербес басқаруға лицензия бар.

Есепті күнге 11 екінші деңгейдегі банк кастодиандық қызмет атқарды. Сонымен қатар, қорларға кастодиандық қызметті 6 екінші деңгейдегі банк көрсетті: «HSBC Банк Казахстан» АҚ еншілес банкі, «Банк ЦентрКредит» АҚ, «Қазақстан Халық Жинақ Банкі» АҚ, «Еуразиялық Банкі» АҚ, «АТФ Банкі» АҚ және «Ситибанк Қазақстан» АҚ.

Қорлардың салымшылары (алушылары)

1 тамыздағы жағдай бойынша салымшылардың (алушылардың) міндетті зейнетақы жарналары бойынша шоттарының саны жинақталған зейнетақы қаражаттарының жалпы сомасы 1 674,7 млрд. теңгемен 7 587 586 құрады. Шілде айында міндетті зейнетақы жарналарын аударатын салымшылардың шоттарының саны 1 949 005 (20,4%) кеміді, жинақталған зейнетақы қаражаты өз кезегінде 34,8 млрд. теңгеге (2,1%) өсті.

1 тамызда міндетті зейнетақы жарналары бойынша салымшылардың (алушылардың) шоттарының ең көп саны 4 қорда шоғырланды: «Қазақстан Халық Банкі» - 24,6%, «МЖЗҚ» - 23,2%, «ҰларҮміт» - 13,3% және «БТА Қазақстан» - 11,6% немесе олардың үлесіне барлық қорлардың салымшыларының жалпы санының 72,7% келеді. Шілде айында 4 қор бойынша үлес 1,6 пайыздық тармаққа өсті.

1 тамызда ерікті зейнетақы жарналары бойынша салымшылардың (алушылардың) шоттарының саны 40 303 жинақталған зейнетақы қаражаттарының жалпы сомасымен 914,3 млн. теңге болды. Шілде айында ерікті зейнетақы жарналарын аударатын салымшылар (алушылар) шоттарының саны 264 (0,7%) кеміді, жинақталған зейнетақы қаражаты өз кезегінде 7,2 млн. теңгеге (0,8%) өсті.

1 тамыздағы жағдай бойынша ерікті кәсіби зейнетақы жарналары бойынша салымшылар шоттарының саны жинақталған зейнетақы қаражаттарының жалпы сомасы 74,1 млн. теңгемен 4 071 құрады. Шілде айында ерікті кәсіби зейнетақы жарналарын аударатын салымшылардың (алушылардың) шоттарының саны 1 бірлікке азайды, жинақталған зейнетақы қаражаты өз кезегінде 2,2 млн. теңгеге (3,1%) өсті.

Салымшылардың (алушылардың) жинақталған зейнетақы қаражаттары

Бір жылда салымшылардың (алушылардың) жинақталған зейнетақы қаражаты 305,4 млрд. теңгеге (22,2%), оның ішінде ағымдағы жылдың қаңтар-шілде айларында 259,3 млрд. теңгеге (18,3%) өсіп, 1 тамызда 1 679,8 млрд. теңгені құрады. Шілде айында салымшылардың (алушылардың) жинақталған зейнетақы қаражатының өсімі 34,7 млрд. теңге (2,1%) болды.

Зейнетақы жарналарының жалпы келіп түсуі ағымдағы жылдың басынан бастап 169,1 млрд. теңгеге (14,3%), оның ішінде шілдеде 25,7 млрд. теңгеге (1,9%) ұлғайып, 1 тамызда 1 353,8 млрд. теңгені құрады. Бір жылда зейнетақы жарналарының орташа айлық түсімі 24,2 млрд. теңгені құрады.

Зейнетақы активтерін инвестициялаудан түскен, салымшылардың (алушылардың) шоттарына есепке алынған «таза» инвестициялық кірістің сомасы (комиссиялық сыйақыларды қоспағанда) 1 тамыздағы жағдай бойынша 421,5 млрд. теңгені құрады. Ағымдағы жылдың басынан бастап «таза» инвестициялық кірістің өсімі 114,5 млрд. теңгені (37,3%) құрады, оның ішінде шілде айында өсім 10,7 млрд. теңгені

(2,6%) құрады.

Салымшылардың (алушылардың) жинақталған зейнетақы қаржатының көлемі 1.01.2008 жылдан бастап – 1.08.2009 жылға дейінгі кезеңде мынадай көрсеткіштермен сипатталды:

млрд. теңге

Күні	**1.01.08**	**1.01.09**	**1.08.09**	**1.01.09 жылмен салыстырғандағы өсім**	**1.01.09 жылмен салыстырғандағы өсім (%-бен)**
Жинақталған зейнетақы қаражаты	1 208,1	1 420,5	1 679,8	259,3	18,3
Зейнетақы жарналары	912,1	1 184,7	1 353,8	169,1	14,3
«Таза» инвестициялық кіріс	339,3	307,0	421,5	114,5	37,3
Жинақталған зейнетақы қаражатының сомасындағы «таза» инвестициялық кірістің үлесі	28,1	21,6	25,1	-	3,5 (пайыздық тармаққа)

Келтірілген кестеден көріп отырғандай, жыл басынан бастап жинақталған зейнетақы қаражатының өсімі 259,3 млрд. теңгені құрады. Жинақталған зейнетақы қаражатының орташа айлық өсімі 37,0 млрд. теңгені құрады.

1 тамызда жинақталған зейнетақы қаражатының ең көп сомасы 4 қорда болды: барлық қорлардың жинақталған зейнетақы қаражатының жалпы көлемінде «Қазақстан Халық Банкі» - 497,5 млрд. теңге (29,6%), «МЖЗҚ» - 272,7 млрд. теңге (16,2%), «Ұлар Үміт» - 215,0 млрд. теңге (12,8%) және «БТА Қазақстан» - 211,4 млрд. теңге (12,6%) немесе жиынтығында осы 4 қорға барлық жинақталған зейнетақы қаражатының 71,2% келеді. Шілде айында үлес 0,8 пайыздық тармаққа азайды.

Зейнетақы жарналарының, «таза» инвестициялық кірістің және жинақталған зейнетақы қаражаттарының өзгеру динамикасы

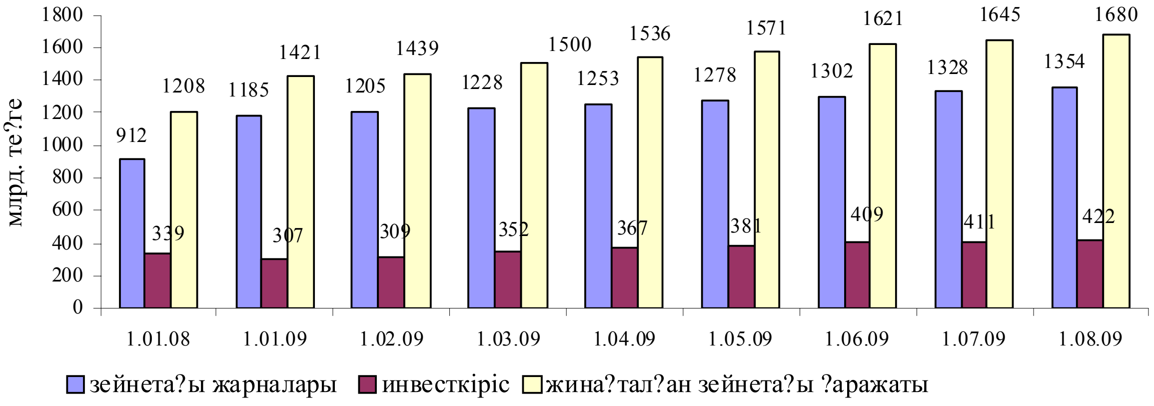

Міндетті зейнетақы жарналарын уақтылы ұстамағаны және аудармағаны және жинақталған зейнетақы қаражатын бір қордан екінші қорға аударымдарды жүзеге асырмағаны үшін өсімпұл сомасы 1 тамызда 10,3 млрд. теңгені құрады. Бір жылда жалпы өсімпұл сомасының өсімі 1,7 млрд. теңге (19,8%) болды, оның ішінде шілде айында өсім 0,2 млрд. теңгені (2,0%) құрады.

Зейнетақы төлемдері мен қорлардан сақтандыру ұйымдарына аударымдар 1 тамыздағы жағдай бойынша 116,4 млрд. теңге болды немесе шілде айында 2,7 млрд. теңгеге (2,4%) өсті. Бір жылда қорлар алушыларға жарпы сомасы 35,3 млрд. теңге (43,5%), оның ішінде ағымдағы жылдың басынан бастап 24,3 млрд. теңге (26,4%) болатын зейнетақы төлемдерін жүзеге асырды.

Ағымдағы жылдың басынан бастап зейнетақы аннуитет шартына сәйкес сақтандыру ұйымдарына алушылардың жинақталған зейнетақы қаражатын аудару 519 алушыға жалпы сомасы 886,1 млн. теңгеге жүзеге асырылды. Алушылардың жинақталған зейнетақы қаражаты аудармасының жалпы сомасы сақтандыру ұйымының зейнетақы аннуитетінің шартына сәйкес 1 тамызда 1 334,2 млн. теңгені құрады.

Жинақтаушы зейнетақы жүйесі бойынша ақпаратты Агенттік сайтында орналастыру, сондай-ақ, қорлармен ақпаратты бұқаралық ақпарат құралдарында жариялау салымшыларға (алушыларға) қорды өз бетімен таңдауға және зейнетақы заңнамасымен берілген жинақталған зейнетақы қаражатын бір қордан екіншісіне аудару құқығын пайдалануға мүмкіндік береді.

Қорлардың зейнетақы активтерінің құрылымы

1 тамыздағы жағдай бойынша ЗАИБЖАҰ-ның инвестициялық басқаруындағы зейнетақы активтерінің жиынтық көлемі шілде айында 35,7 млрд. теңгеге немесе 2,2%-ға ұлғайып, 1 677,8 млрд. теңге болды.

2008 жылғы 1 тамыздан бастап 2009 жылғы 1 тамызға дейінгі кезеңде зейнетақы активтерінің орташа айлық өсуі 25,4 млрд. теңгені құрады.

Зейнетақы активтерінің жиынтық көлемінің өзгеру динамикасы

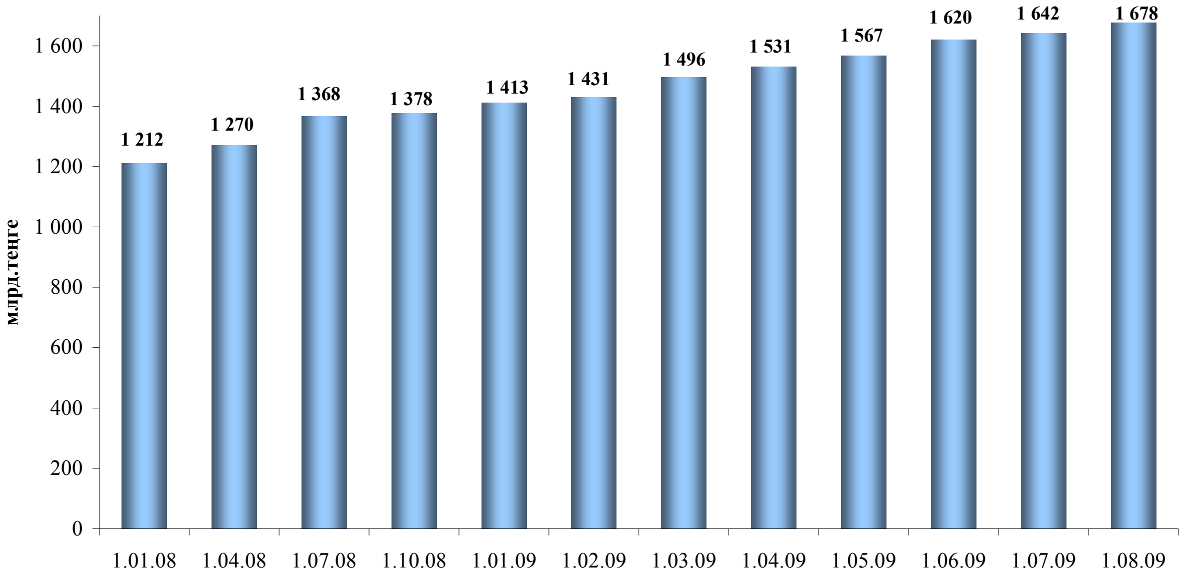

Зейнетақы активтерінің жиынтық көлемінің бөлінуі

ЗАИБЖАҰ / ЖЗҚ	зейнетақы активтері	
	млн. теңге	%-бен
«Қазақстан Халық Банкі» АҚ еншілес ұйымы, «Қазақстан Халық Банкінің жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ	**498 277**	**29,70**
«МЖЗҚ» Жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ	**273 350**	**16,29**
«БТА Банк» АҚ еншілес ұйымы «БТА Қазақстан Жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ	**211 359**	**12,60**
«Жетісу» ЗАИБЖАҰ» АҚ	**210 966**	**12,57**
«ҰларҮміт» Жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ	210 966	12,57
«GRANTUM Asset Management ЗАИБЖАҰ» АҚ («Казкоммерцбанк» АҚ ЕҰ)» АҚ	**97 096**	**5,79**
«ГРАНТУМ» Жинақтаушы зейнетақы қоры («Казкоммерцбанк» АҚ ЕҰ)» АҚ	97 096	5,79
«Банк ЦентрКредит» АҚ еншілес ұйымы - «Капитал» ЖЗҚ» АҚ	**72 701**	**4,33**

«Еуразиялық жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ	**55 457**	**3,30**
«Нефтегаз – ДЕМ» Жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ	**52 965**	**3,16**
«Отан» Ашық жинақтаушы зейнетақы қоры» («АТФ Банк» АҚ еншілес ұйымы) АҚ	**51 575**	**3,07**
«Нұр-Траст» ЗАИБЖАҰ» АҚ, «Нұрбанк» АҚ ЕҰ	**44 648**	**2,66**
«Атамекен» Жинақтаушы зейнетақы қоры» «Нұрбанк» АҚ ЕҰ» АҚ	44 648	2,66
«АМАНАТ ҚАЗАҚСТАН ЖЗҚ» АҚ	**33 361**	**1,99**
«Қазақмыс Жинақтаушы зейнетақы Қоры» АҚ	**28 480**	**1,70**
«РЕСПУБЛИКА» Жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ	**26 460**	**1,58**
"Өрлеу" ЗАИБЖАҰ" АҚ	**21 115**	**1,26**
"Қорғау" Жинақтаушы зейнетақы қоры АҚ	21 115	1,26
Барлық ЖЗҚ бойынша барлығы	**1 677 810**	**100**

1 тамызда инвестицияланған зейнетақы активтерінің көлемі шілде айында 48,5 млрд. теңгеге немесе 3,05%-ға ұлғайып, 1 640,5 млрд. теңге болды.

Жинақтаушы зейнетақы қорларының инвестициялық портфелінде ҚР эмитенттерінің мемлекеттік емес бағалы қағаздарының үлесі 38,8%-ды құрайды. 1 тамыздағы жағдай бойынша мемлекеттік бағалы қағаздардың үлесі инвестицияланған зейнетақы активтерінің жалпы көлемінен (574,4 млрд. теңге) 35,0%-ды құрады және 1 шілдедегі жағдай бойынша осындай көрсеткішке қатысты 14,5%-ға немесе 72,6 млрд. теңгеге өсті.

ЖЗҚ жиынтық инвестициялық портфелі

Қаржы құралдары	1.07.2009ж.		1.08.2009ж.	
	млн. теңге	%	млн. теңге	%
ҚР мемлекеттік бағалы қағаздары, оның ішінде	**501 764**	**31,52**	**574 384**	**35,01**
ҚР еурооблигациялары	0	0	0	0
Қаржы министрлігінің бағалы қағаздары	462 415	29,05	506 706	30,89
Ұлттық Банктің ноттары	39 349	2,47	67 678	4,12
Шетел эмитенттерінің мемлекеттік емес бағалы қағаздары	**191 415**	**12,02**	**198 578**	**12,11**
акциялар	40 778	2,56	43 505	2,65
облигациялар	150 637	9,46	155 073	9,45
Шетел инвестициялық қорларының пайлары	**0**	**0**	**0**	**0**
Халықаралық қаржы ұйымдарының бағалы қағаздары	**80 434**	**5,05**	**84 803**	**5,17**
Шетел эмитенттерінің мемлекеттік бағалы қағаздары	**95 299**	**5,99**	**65 674**	**4,00**
Тазартылған алтын	**0**	**0**	**0**	**0**
ҚР эмитенттерінің мемлекеттік емес бағалы қағаздары, оның ішінде	**637 526**	**40,04**	**636 580**	**38,80**
акциялар	186 050	11,69	179 905	10,97
облигациялар оның ішінде:	451 476	28,35	456 675	27,84
шетел валютасына номинирленген	23 773	1,49	24 214	1,48
теңгеге номинирленген	427 703	26,86	432 461	26,36
Екінші деңгейдегі банктердегі салымдар	**81 771**	**5,14**	**77 440**	**4,72**
Туынды бағалы қағаздар	**3 831**	**0,24**	**3 086**	**0,19**
Жиынтығы	**1 592 040**	**100**	**1 640 545**	**100**

Қорлардың номиналды кіріс коэффициенті туралы мәліметтер

1 тамыздағы жағдай бойынша жинақтаушы зейнетақы қорларының зейнетақы активтерінің орташа алынған номиналды кіріс коэффициенттері мыналарды құрады:

- 2004 жылғы шілде - 2009 жылғы шілде кезеңіне - 44,93%. Түзетілген орташа алынған номиналды кіріс коэффициенті - 40,83% (осыған ұқсас кезеңге жинақталған инфляция деңгейі – 64,15%);

- 2006 жылғы шілде - 2009 жылғы шілде кезеңіне - 21,51% (осыған ұқсас кезеңге жинақталған инфляция деңгейі – 39,57%);

- 2008 жылғы шілде - 2009 жылғы шілде кезеңіне - 1,62% (осыған ұқсас кезеңге инфляция деңгейі – 6,90%).

Соотношение пенсионных активов и коэффициентов номинального дохода фондов

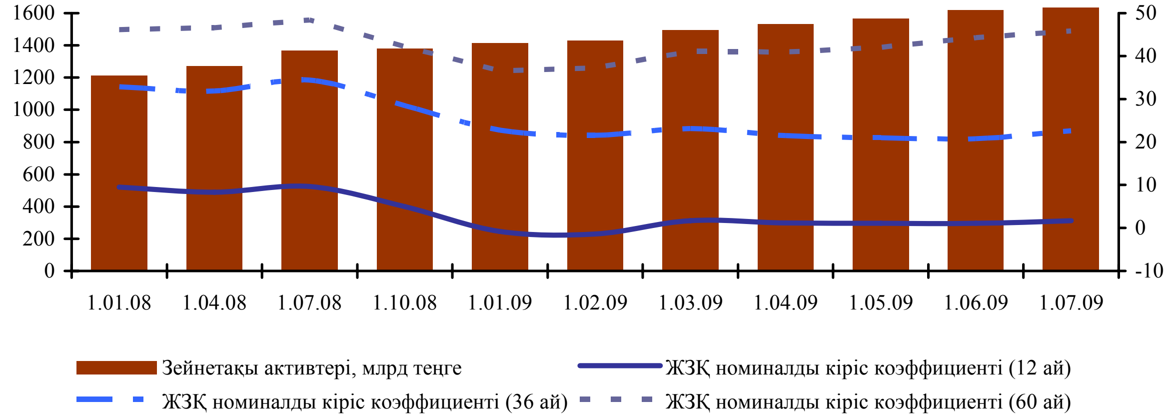

Қорлардың қаржылық жағдайы

1 тамыздағы жағдай бойынша қорлардың жиынтық капиталы 69,1 млрд. теңгені құрады, оның ішінде жарғылық капитал 38,0 млрд. теңге немесе жиынтық капиталдың көлемінен 55,0%. 1 тамыздағы жағдай бойынша қорлар бойынша активтердің жалпы сомасы 80,9 млрд. теңге, ағымдағы жылдың басынан бастап активтер сомасы 16,5 млрд. теңгеге (25,6%) ұлғайды.

2009 жылғы шілде айында 3 қор («АМАНАТ Қазақстан», «Қорғау» және «Республика») жалпы сомасы 1,1 млрд. теңгеге шығынға жол берді, бұл ретте 11 қор жалпы сомасы 18,0 млрд. теңге пайда алды. 1 тамызда қорлардың таза пайдасының жалпы сомасы 16,9 млрд. теңгені құрады.

1 тамыздағы жағдай бойынша қорлардың меншікті активтерінің есебінен қаржы инвестициялары 64,4 млрд. теңгені құрады немесе қорлардың жиынтық активтерінің 79,6% болды.

Қорлар меншікті активтерін инвестициялардың жалпы көлемінен Қазақстан Республикасының мемлекеттік бағалы қағаздарына – 55,0%, шетел мемлекеттерінің мемлекеттік бағалы қғаздарына – 3,2%, Қазақстан Республикасы эмитенттерінің мемлекеттік емес бағалы қағаздарына – 18,5%, халықаралық қаржы ұйымдарын бағалы қағаздарына – 3,1%, «Кері РЕПО» операцияларына – 1,9%, екінші деңгейдегі банк салымдарына – 6,6%, шетел эмитенттерінің мемлекеттік емес бағалы қағаздарына – 11,7% орналастырды.

Республика экономикасындағы зейнетақы секторының рөлі

Экономикадағы зейнетақы секторының рөлін сипаттайтын салыстырмалы көрсеткіштерінің динамикасы	1.01.05	1.01.06	1.01.07	1.01.08	1.01.09	1.08.09
ЖІӨ млрд. теңгемен	5 870,1	7 453,0	10 139,5	12 849,8	16 865,2	16 052,9 *
Жинақталған зейнетақы қаражатының ЖІӨ-ге қатынасы,	8,2	8,7	9,0	9,4	8,4	10,5

%- бен						
Зейнетақы жарналарының ЖІӨ-ге қатынасы, %- бен	6,5	6,9	6,7	7,1	7,0	8,4
«Таза» инвестициялық кірістің ЖІӨ-ге қатынасы, %- бен	2,0	2,1	2,5	2,6	1,8	2,6
Қорлардың жиынтық капиталының ЖІӨ-ге қатынасы, %- бен	0,1	0,2	0,2	0,2	0,3	0,4

* - ҚР Экономика және бюджеттік жоспарлау министрлігінің болжам деректері